

Asia: VN/28901/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ampumaratojen ympäristöluvanvaraisuuden rajan nostamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa lakiesityksestä, jolla säädettäisiin ilmoituksenvaraiseksi ulkona sijaitseva ampumarata, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 50 000 laukausta vuodessa ja jossa ei ole lyijyhauleilla tapahtuvaan haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa. Muu kuin ilmoituksenvarainen ampumarata olisi ympäristöluvanvarainen. Nykyisin ympäristönsuojelulaissa ilmoituksenvarainen on ampumarata, jossa ammutaan enintään 10 000 laukausta vuodessa, joten ehdotettu muutos merkitsisi huomattavaa lisäystä.

Lausunto

Keski-Suomen ELY-keskuksen toimialueella on ELY-keskuksen tietojen mukaan 29 toiminnassa olevaa ampumarataa (ympäristönsuojelun tietojärjestelmä sekä asianhallintajärjestelmä 17.3.2025). ELY-keskuksen tietojen mukaan näistä 23 ampumaradalla on voimassa oleva lainvoimainen ympäristönsuojelulain (86/2000 tai 527/2014) mukainen ilmoitus- tai ympäristölupapäätös. Yksi ampumaradoista on ELY-keskuksen valvoma Puolustusvoimien ampumarata. Ympäristöluvallisista ampumaradoista kolme sijaitsee pohjavesialueella.

ELY-keskuksen tiedossa on yksi vireillä oleva ympäristölupahakemus, jossa lupaviranomainen on kunta. Kyseessä on jo toiminnassa oleva ampumarata. Viidellä ampumaradalla ei ole ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitus- tai lupapäätöstä. Näistä ainakin neljällä on internetistä saatujen tietojen perusteella aktiivista toimintaa ja yksi ampumaradoista sijaitsee pohjavesialueella. Yhden ampuradan sijainnista tai muistakaan tiedoista ei ole ELY-keskuksella tietoa.

Saatavilla olevan tiedon perusteella, uuden ympäristönsuojelulain mukaan luvitetut ampumaradat, jotka eivät sijaitse pohjavesialueella, saavat ampua 40 000–130 000 laukausta vuodessa.

Lupakynnyksen määrän nostaminen 50 000 laukaukseen vuodessa ei välttämättä yksinään sujuvoita ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja. Lyijyn ohella ampuratoja päätty luvitukseen muun muassa naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentin mukaisen meluhaitan vuoksi. Ehdotettu sääntely voi aiheuttaa ruuhkaa ilmoitusten käsittelyyn, erityisesti jos yhä useampi ympäristölupakynnyksen todellisuudessa ylittävä toiminnanharjoittaja päätty ilmoitusmenettelyyn ja asia joudutaan siirtämään lupamenettelyyn. Myös ilmoitusmenettelymäärien kasvaessa käsittelyajassa saavutettu hyöty voi jäädä verrattain vähäiseksi.

Hallituksen esityksen mukaan ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus on tehtävä vähintään 120 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Esityksen mukaan ampumaratojen ympäristölupapäätösten käsittelyaika kunnissa vaihtelee 2,3 kuukaudesta 20,5 kuukauteen, keskiarvon ollessa 6,9 kuukautta. Kuntaliiton kyselyn mukaan uusien ympäristölupien käsittelyaika kunnissa on keskimäärin 5,2 kuukautta. Pitkä käsittelyaika, kuten 20,5 kuukautta, viittaa todennäköisesti muutoksenhakumenettelyyn. Hallituksen esityksessä tai siihen liittyvissä selvityksissä ei ole tarkasteltu, kuinka paljon ampumaratojen ympäristölupa- tai ilmoituspäätöksistä valitetaan ja miten se vaikuttaa lupien käsittelyaikaan. Ilmoitusmenettelyllä ei vaikuta olevan merkittävää vaikutusta käsittelyaikoihin. Ilmoituspäätös ei myöskään poikkeaa merkittävästi ympäristölupakäsittelystä, joten sillä ei ole juurikaan vaikutusta hakijoiden tai lupakäsittelijöiden työmäärään.

Hallituksen esityksessä on nykytilan arvioinnissa käytetty valtioneuvoston selvitystä eduskunnalle Suomen ampumaratojen tilanteesta. Selvityksessä on tunnistettu, että lakia ja asetuksia selventäviin oppaisiin on otettu osia, joiden tulisi olla lain ja asetuksen tasolla. Mietinnössä on otettu esille, että selkeän ampumaratoja koskevan säännösten voidaan katsoa edistävän ampumaratojen perustamista ja ylläpitämistä. Lisäksi on tuotu esille lupakäytäntöjen yhtenäistäminen parhaan käytettävissä olevan tekniikan ja riskiperustaisen arvioinnin mukaisesti tarvittaessa säädösmuutoksin. Mietinnössä on tuotu esille myös lupahakemusten puutteellisuus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asiantuntijuuden puute. Ilmoitusmenettely ei ratkaise näitä haasteita. Ensin tulisi laatia ampumaratoja koskevaa säännöstelyä (esim. ampumarata-asetus), panostaa koulutukseen ja resursseihin, ennen kuin voidaan saavuttaa ilmoitusmenettelyn reunaehdot.

Esityksellä tavoitellaan myös lyijyhaulien korvautumista teräshauleilla ampumaratakäytössä ja pyritään näin vähentämään niiden käytöstä aiheutuvia ympäristöriskejä. Olemassa olevilla haulikkoradoilla, joilla on jo ammuttu lyijyhauleilla, ei teräshaulien käyttöön siirtyminen käytännössä vaikuta ympäristöön kohdistuvaan kuormitukseen eikä siten lyijyhaulien käytön ympäristöriskeihin ampumaradoilla. Maaperään päässeestä lyijystä liukenee lyijyä tyypillisesti hitaasti ja siten maaperässä olevan metallisen lyijyn varasto riittääkin pitämään vallitsevan tilan mukaista kuormitusta yllä hyvinkin pitkään riippumatta siitä, jatkuuko vai loppuuko uuden lyijyn päätyminen maaperään. Jos halutaan edistää siirtymistä lyijyttömien haulien käyttöön, selkeintä olisi lähtökohtaisesti kieltää lyijyhaulit.

Karvinen Anna
Keski-Suomen ELY